

într-o contopire de ales efect plastic, dar și cu o interesantă semnificație, căci această momâie e un fel de dublu al actorului, e masca lui. Cu sau fără voia sa, regizorul-scenograf ne trimite spre înțelesul unui concept al vechiului teatru oriental, în care actorul și masca purtau același nume: *kwangda*. Așadar, actrița și masca se află mereu în scenă, împreună, chiar dacă masca nu e purtată, practic, de actriță, ci rămâne în fundal, marcând efectiv începutul și sfârșitul spectacolului, dar întreținându-i spectatorului ideea unității dintre ea și actriță. Sigur că puterea ei de sugestie ar fi fost mai mare dacă regizorul i-ar fi rezervat unele mișcări sau atitudini, bineînțeles fără ca acestea să devină tautologice.

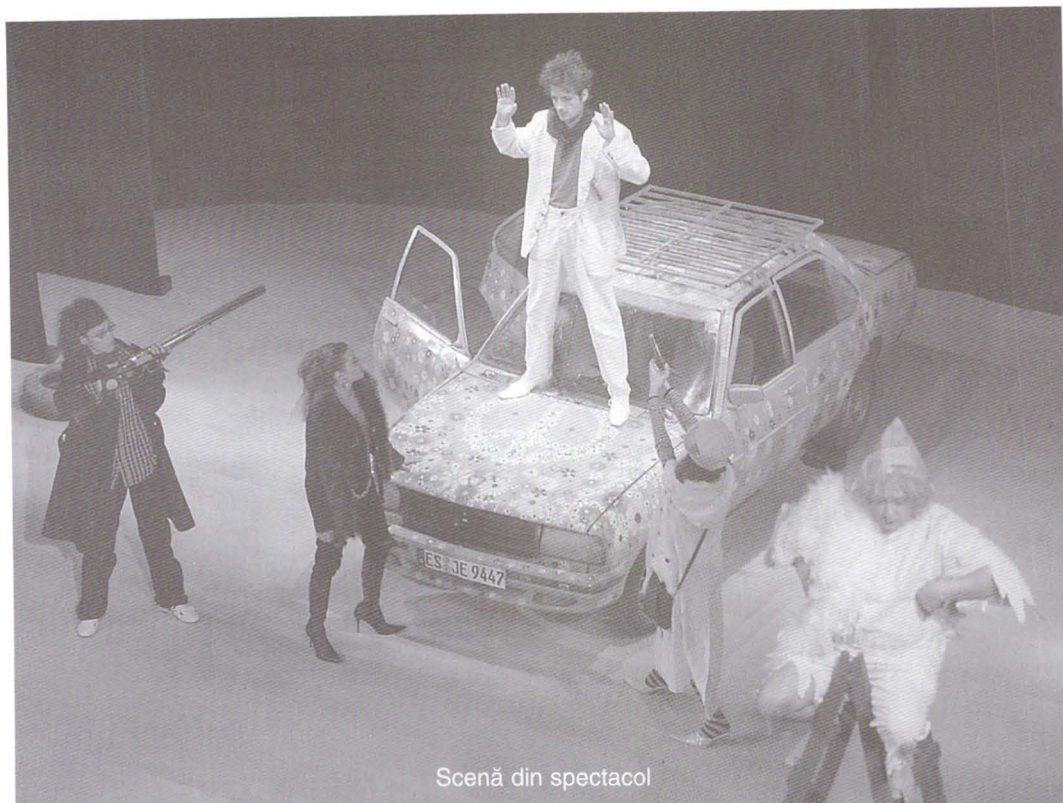
Într-un moment în care teatrele ne oferă (prea) multe spectacole în care violența și cruditatea limbajului îl agresează pe spectator și îl trimite spre realitatea străzii și periferiei vieții cotidiene, recursul la frumusețea valorilor folclorice poate părea un gest anacronic. Spectatorii împreună cu care am vizionat acest spectacol au fost însă de altă părere. În discuția de după spectacol ei s-au arătat nu doar interesați, ci pur și simplu captivați și încântați. Și nu erau spectatori oarecare, ci scriitori și artiști români și străini (din Serbia, Ungaria, Basarabia) – spectacolul fiind prezentat în contextul unei importante manifestări literar-artistice.

Natalia STANCU

O premieră absolută

Comedia românească nouă, de actualitate, fiind o pasăre rară în repertorii, invitația Teatrului Tineretului din Piatra Neamț la un spectacol de acest gen – premieră absolută! – devine și mai tentantă. Și, iată-ne, la ***Dacă âla e cu aia, ai'a lui cu cine-o fi?*** de Mimi Brănescu – tânăr dramaturg jucat deja cu mai multe texte, pe câteva scene din Capitală și din țară. Piesa scriitorului-actor surprinde nu numai prin titlu, ci și prin construcție (fără îndoială, atent elaborată). Căci „comedia” se înalță pe un lanț strâns de situații tensionate și, mai ales, încărcate de mister și neprevăzut (dominanta fiind erotic-sentimentală). Iar aceste situații se infirmă mereu, fac loc altora, la fel de incitante, care, și ele, „se dezumflă” ulterior.

... Suntem în miez de noapte, pe un drum lăturalnic, nisipos, nu departe de mare... Nu e vorba de un alt *Autobahn*, dar, în prima scenă, percepem, mai întâi, prezența unei mașini. Din ea descind două femei tinere. Rămânem cu gura căscată când aflăm că una e o prostituată agățată într-un bar de cealaltă, tânără și subțirică. Profesionaista amorului pare și ea cam blocată de situația în care se află. Dar cum meseria e meserie, încearcă să își pipăie clienta. Numai că, iată, de la ea se așteaptă cu totul altceva decât niște mângâieri perverse. „Angajatoarea” îi cere să aducă din mașină un sac „cu gunoi” și să sape o groapă în nisip. Răsufлям, așadar, ușurați: nu asistăm (încă) la prima piesă românească cu lesbiene, ci la un text „criminal-polițist”. Un text în care relațiile dintre cele două eroine devin din ce în ce mai violente. Prostituata, obișnuită cu „bara”, dar nu cu cazmaua, dă la iveală un briceag. Urmează un duel briceag

Scenă din spectacol

contra cuțit, spray contra un revolver de jucărie. Ca și când, până acum, nu eram suficient de băgați în ceață, își mai face apariția și o altă femeie (pe nume Argentina Toledo, celelalte chemându-se Iarna și Ariola!). Aceasta este mama tinerei cu sacul. Dar nu una adevărată, ci o mașteră, adică mama ei vitregă, ce se dovedește deosebit de preocupată de „sacul cu gunoi” din portbagaj. Misterele continuă. Presupusul mort se dovedește viu și toate cele trei femei îl strigă, cu ardoare, fiecare chemându-l cu un alt nume drag. Numai că acest Victor – sau Karl sau cum l-o fi chemând – le mărturisește că a fugit de ele pentru că e înamorat de... Filip, adică de... Tatăl fătuicii și de Soțul doamnei cu pușca.

Ce să mai facă bietul Înger, care (în scene cu valoare de ramă a spectacolului), începe prin a se plânge de împruinarea „oastei cerești” față de înmulțirea rețelilor pe pământ; și pe care, în final, îl vedem cu aripile șifonate, vlăguit de orice speranțe cu privire la aducerea oamenilor pe calea cea bună...

Ce să fie cu această „aiureală” în care motivul confuziilor cu privire la identitatea sexuală revine atât de des?

Ați înțeles, desigur, că „nimic nu e ce pare a fi” (ceea ce ar putea constitui o performanță demnă de o comedie ideală) în piesa lui Mimi Brănescu. Mai presus de realism, important este aici fantezismul; mai presus de dramă, ceea ce conțenează aici este miștoul, luarea peste picior. *Dacă ăla e cu aia, ai'a lui cu cine-o fi?* este o *parodie* a tuturor stereotipurilor, efectelor (ieftine) mai vechi și mai noi ale produselor artistice de cel mai larg consum. Dar, mai ales: o parodie a felului

În care – victime ale eternei și universalei aspirații de împlinire, să zicem sentimentale – ne lăsăm vrăjiți, manipulați de arta kitsch; de senzaționalul filmelor violente cu asasini și polițiști; de narațiunile dramatice supranumite „sânge și spermă”; de patimile eroilor de telenovele; de lirismul manelelor; de ineditul sau exasperanta „corectitudine politică” a textelor cu homosexuali, lesbiene, travestiți, hermafrodiți. Sau de fascinația efectelor comediei cinematografice americane, gen Tarantino, la care Mimi Brănescu a tras cu ochiul. Problema autorului și, implicit, a noastră, a spectatorilor, nu e însă caratul de originalitate, după cum nici știința (reală) a autorului de a nara dramatic și de a imagina replici spirituale. tăioase. Problema e că parodia, așa cum e concepută, ne cam lasă cu setea noastră de adevăr de viață, de spirit critic, de haz – nesatisfăcută. Ceva din mecanismul acesta de „mănușă întoarsă pe dos” (în care nici pielea de la suprafață nu ne mângâie, nici căptușeala nu ne încălzește) face ca așteptările noastre să rămână neîmplinite. În mâna noastră întinsă către teatru rămâne prea puțin, și mult din ceea ce părea că apucăm, ni se scurge printre degete. Cu alte cuvinte, e nevoie de scrieri, dacă nu cu mesaj, măcar ceva mai substanțiale...

Dan Tudor, care a ales textul și care și-a asumat regia spectacolului de la Piatra Neamț, reușește să confere textului un plus de greutate, conflictualitate, relief, un plus de concretețe și culoare. Regizorul dă suculență scenelor și mixează „cursiv” planul realist cu cel miraculos, trăirile în priză directă și comentarea lor ironică. Este sprijinit substanțial în crearea atmosferei, ambiantei realiste sau a intruziunilor fantastice – de către scenografa Anca Răduță (coregrafia fiind semnată de către Florin Fieroiu). Regizorul menține viu și amplifică, subliniind greutatea și umorul unor replici și supraveghind atent necesarele variații de ritm: insolitul, surpriza situațiilor și sarabanda răsturnărilor lor, ca și misterul adevăratelor identități sociale, morale, și mai ales, sexuale ale eroilor. Marele merit al regiei stă însă în tipologiile distincte și contrastante pe care le configurează printr-o atentă concepere și îndrumare a interpreților. Un merit cu atât mai deosebit cu cât cele trei eroine sunt jucate de trei tinere absolvente al Institutului, aflate la primul lor rol pe scena Teatrului de la Piatra Neamț.

Spectacolul cu piesa lui Mimi Brănescu reprezintă un debut notabil pentru Cătălina Ieșanu, actriță cu temperament și personalitate care joacă dezinvolt și convingător, dând replicilor energie, adevăr, uimire, accente de contrariere și umor. Alături de ea, într-o foarte bună relație, și în contrast tipologic bine schițat, o cunoaștem pe Irina Ivan (Tânăra și fragila ochelaristă, paradoxal dinamică, revendicativă și vindicativă este jucată de ea cu nerv și spirit). Trioul pătimășelor implică și aportul de certă profesionalitate al Cezarinei Sava. O apariție sugestivă plastic – prin aerul de om pierdut, vag clovnesc – o constituie și Raul Lucaci (*Bărbatul*). Remarcabil prin plasticitate, prin nota de tristețe și melancolie ne apare și rubicondul Înger, căruia Florin Mircea jr. îi relevă – odată cu „durerea” – scepticismul și ironia.

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț – Dacă ăla e cu aia, ai'a lui cu cine-o fi? **de Mimi Brănescu.**
Regia și ilustrația muzicală: Dan Tudor. Coregrafia: Florin Fieroiu. Scenografia: Anca Răduță.
Asistent scenografie: Ioan Murariu, Monica Răduță. Cu: Cătălina Ieșanu (*Iarna*), Irina Ivan (*Ariola*), Cezarina Sava (*Argentina Toledo*), Raul Lucaci (*Bărbatul*), Florin Mircea Jr. (*Îngerul lor*). Data premierei: 15 decembrie 2006.